

Muistiolounnos
17.1.2023

Perustelumuistio Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n osakassopimuksen muuttamisesta

Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n voimassa oleva osakassopimus on hyväksytty yhtiön osakaskunnissa vuonna 2012. Osakassopimusta esitetään päivitettäväksi yhtiön toimintaympäristössä ja lainsäädännössä tapahtuneiden muutosten huomioimiseksi. Lisäksi Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n merkitys kiertotalouden kokonaisuudessa on tunnistettu omistajien piirissä merkitykselliseksi.

Merkittävä osa esitettyä muutostokokonaisuutta on perustaa yhtiöön yhtiön omistajista koostuva neuvottelukunta.

Esitettyä muutostokokonaisuutta ja sen perusteluita on käsitelty Tampereen koolle kutsumassa työryhmässä, johon osallistui yhtiön hallituksesta Pirjo Virtanen (hallituksen puheenjohtaja, Tampereen edustaja), Oskari Auvinen (Kangasalan edustaja) sekä Olli Niemi (Pirkkalan edustaja). Lisäksi työryhmään osallistui controller Saara Unnanlahti Tampereen kaupungin omistajaohjauksyksiköstä sekä toimitusjohtaja Harri Kallio Pirkanmaan Jätehuolto Oy:stä. Kirjurina toimi yrityslakimies Amanda Nikkilä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:stä.

Jäljempänä on esitetty muutoskohtaisesti perustelut osakassopimukseen esitetyille muutoksille. Kirjoitusasun korjauksille ym. stilistisille muutoksille ei ole esitetty erikseen perusteluita.

Osakassopimuksen muutoksen jälkeen tulee myös yhtiöjärjestyksen päivittäminen ajankohtaiseksi.

1. Yhtiön toiminta-ajatus

Yhtiön toiminta-ajatus ehdotetaan muutettavaksi siten, että kiertotalouden edistäminen tunnistetaan osana yhtiön toimintakokonaisuutta. Ehdotuksen mukaisesti yhtiö huolehtii jätteiden kierrätyksestä ja mahdollistaa kiertotalouden systemistä muutosta.

Esitetty muutos noudattelee heinäkuussa 2021 voimaan tullutta jätelain muutosta (muutossäädös 714/2021), jossa tunnistetaan lain tarkoitusta koskevassa säännöksessä (1 §) kiertotalous osana säädöksen tarkoitusta.

Lisäksi kohtaan esitetään lisäystä, jolla selvennetään osakassopimuksen nykyisiin kirjauksiin verrattuna yhtiön toimintaa julkisista hankinnoista ja

Muistiolounnos
17.1.2023

käyttöoikeussopimuksista annetun lain mukaisena hankintayksikkönä ja omistajiensa sidosyksikkönä. Lisäys tuo aikaisempaa paremmin näkyväksi vallitsevan tilanteen.

2. Osakaskuntien ja yhtiön tehtävät

Lisäyksellä selvennetään edellä kuvatusti yhtiön toimintaa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain mukaisena hankintayksikkönä ja omistajiensa sidosyksikkönä. Lisäksi kirjauksessa huomioidaan, että yhtiön toimintakenttään vaikuttaa jätelainsäädännön lisäksi myös muussa kulloinkin voimassa olevassa lainsäädännössä säädetty. Jätelainsäädännön merkitys jätehuollon tehtävien siirrossa (jätelaki 43 §) ja kuntavastuullisen jätehuollon kokonaisuudessa käy ilmi myöhemmin samasta kappaleesta.

Yhtiön tehtävää koskevaan kirjaukseen esitetään lisättäväksi olemassa olevia käytäntöjä vastaavasti jätteiden keräyksen ja kuljetuksen järjestämisen ohelle kerätyn ja vastaanotetun jättemateriaalin käsittely etusijajärjestyksen mukaisesti. Listaus vastaa esitetyssä muodossaan myös jätelain 43 §:n sisältöä jätehuollon palvelutehtävien siirtämisestä kuntien yhteisesti omistamalle yhtiölle. Yhtiö noudattaa tarvittavia palveluita hankkiessaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista.

Erillinen kuljetusten urakointia koskeva kohta esitetään poistettavaksi, sillä se sisältyy edellä kuvattuun virkkeeseen ja jätelain 43 §:n tehtävien siirtoa koskevaan kokonaisuuteen. Lisäksi esitetyssä muutokskonaisuudessa huomioidaan, että yhtiö ylläpitää omaa asiakasrekisteriään, kun taas kuljetusrekisteri on jätehuoltoviranomaisen ylläpitämä rekisteri.

3. Hallinto

Hallituksen jäsenmääräksi esitetään aikaisemman kahdeksan jäsenen sijaan seitsemästä yhdeksään jäsentä. Osakassopimuksen muiden muutosten vuoksi yhtiön yhtiöjärjestys tulee samalla päivitettäväksi. Ko. hallituksen jäsenmäärää koskevalla kirjauksella ja sitä kautta yhtiöjärjestykseen tehtävällä vastaavalla muutoksella mahdollistetaan hallituksen jäsenmäärän muutokset ilman uutta yhtiöjärjestyksen päivittämistä, mikäli tällaisille jäsenmäärää koskeville muutoksille ilmenee esimerkiksi lainsäädännön muutoksista tai oikeuskäytännöstä johtuen perusteltuja syitä.

Muistiolounnos
17.1.2023

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valintaan liittyviä kirjauksia on esitettyssä muutoksessa pyritty selkeyttämään niiden sisällön pysyessä kuitenkin aikaisempia kirjauksia ja nykyistä käytäntöä vastaavina.

Uutena elementtinä esitetään yhtiön henkilöstön edustajan osallistumista yhtiön hallituksen kokouksiin. Muutoksen myötä yhtiön henkilöstön valitsemalle edustajalle varataan oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa hallituksen kokouksissa asioissa, joissa hän ei ole työntekijäasemansa vuoksi esteellinen. Henkilöstön edustaja ei kuitenkaan ole hallituksen varsinainen jäsen eikä hänellä näin ollen ole päätösvaltaa tai hallituksen jäsenen kohdistuvaa vastuuta. Sen sijaan henkilöstön edustajan tulee tuntee hallitustyöskentelyn koodi ja hän on vaitiolovelvollinen kaikista tietoonsa saamista yhtiön liiketoimintaa koskevista asioista, työntekijöitä koskevista asioista tai muista liikesalaisuuden piiriin kuuluvista asioista. Yhtiön ja hallituksen tehtävänä on varmistaa, että henkilöstön edustaja on tietoinen em. kokonaisuuksista. Lisäksi henkilöstön edustajan osalta on syytä huomioida kuntalain 47 §, jonka mukaan kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Henkilöstön edustajan läsnäolo- ja puheoikeudella pyritään henkilöstön näkemyksen aikaisempaa parempaan esille tulemiseen yhtiön hallitustyöskentelyssä. Lisäksi esitetty muutos huomioi Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n laajaan omistajapohjaan sopeutettuna Tampereen kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksen siitä, että kaikkiin kaupungin omistamien yli 20 työntekijän yhtiöiden hallitukseen nimetään jatkossa jäseniksi henkilöstön edustajat.

Uutena elementtinä esitetään myös osakassopimuksen muutoksella perustettavaksi kaikista yhtiön osakkaista koostuva neuvottelukunta. Neuvottelukunta mahdollistaa toimielimenä osakkaiden nykyistä systemaattisemman vaikuttamisen yhtiön tärkeisiin päätöksiin ja strategiaan tavoitteisiin. Neuvottelukunnan toiminta järjestäytyy neuvottelukunnan oman työjärjestyksen mukaisesti. Kukin osakas nimittää edustajansa neuvottelukuntaan.

Neuvottelukunnan perustamisen taustalla on yhtiössä käytössä olleesta hallintoneuvostosta saadut kokemukset osakkaiden yhteistyöstä. Hallintoneuvostoon verrattuna neuvottelukunta on hallinnollisesti kevyempi vaihtoehto yhtiön koko ja osakkeenomistajien määrä huomioiden. Lisäksi neuvottelukunta selkeyttäisi rakenteellisesti nykyistä selkeämmin yhtiön omistajien yhteistä määräys- ja vaikutusvaltaa yhtiön tärkeisiin päätöksiin ja strategiaan tavoitteisiin. Neuvottelukunta ja sen toiminta vastaisi esimerkiksi Tuomi Logistiikka Oy:ssä käytössä olevaa mallia.

Muistiolounnos
17.1.2023

4. Talous, taksat ja maksut

Kirjaus yhtiön toimimisesta omakustannusperiaatteella ehdotetaan poistettavaksi, sillä yhtiöllä on mahdollisuus toimia myös hankintalain ja jätelain sallimissa rajoissa markkinoilla. Markkinoilla toimittaessa noudatetaan voimassa oleva sääntely huomioiden aina markkinaperusteista hinnoittelua. Omakustannusperiaatteella toimiminen kohdistuu näin ollen käytännössä yksin kuntavastuullisen jätehuollon kokonaisuuteen. Jätelaissa säädetty kirjaukset tarkoittavat käytännössä sitä, että yhtiö toimii omakustannusperiaatteella kuntavastuullisen jätehuollon palvelutehtäviä hoitaessaan: Jätelain mukaan kunnan on perittävä kuntavastuullisesta jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätemaksulla saa jätelain mukaisesti kerätä enintään kohtuullisen tuoton pääomalle.

Kokonaisuutta esitetään lisäksi päivitettäväksi voimassa olevan lainsäädännön ja myös lainsäädännön mahdollisten muutosten sisältö huomioiden. Jätelaissa säädetään varsin kattavasti muun muassa kunnan jätemaksuista ja niiden perusteista, jätemaksun määrittämisestä, sen kohtuullistamisesta ja laskutuksesta sekä jätelain 23 §:n mukaisen kunnan jätehuoltoviranomaisen toimivallasta jätemaksuihin ja jätetaksaan liittyen. Osakassopimuksen kirjauksilla ei voida poiketa jätelaissa säädetystä. Kohtaa 4 ehdotetaan päivitettäväksi nämä seikat sekä yhtiön ja viranomaisen toimivallan rajat huomioiden.

7. Yhtiön uudet osakkaat ja yhtiöstä irtautuminen

Yhtiön osakkaiksi voidaan ehdotetun muutoksen mukaan ottaa jatkossa kuntia tai oikeushenkilöitä, jotka ovat julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa tarkoitettuja hankintayksikköjä. Muutoksella pyritään selventämään osakassopimuksen kohdan 1 kirjausten ohella, että myös mahdollisten uusien osakkaiden tulee täyttää hankintalain sidosyksikkösääntelyä koskevat edellytykset. Kirjauksen ei ole tarkoitus muuttaa nykyisen osakassopimuksen kirjausta siitä, että Pirkanmaan kunnilla tulee aina olla yhtiössä osakkaiden äänimäärän enemmistö.

Osakassopimukseen esitetään otettavaksi uusi nykyistä käytäntöä selkeyttävä kohta, jossa määritellään osakkaan irtautumiseen liittyvään tilanteeseen enintään kolmen vuoden siirtymäaika. Siirtymäajan pituus on neuvoteltavissa tapauskohtaisesti myös kolmea vuotta lyhyemmäksi. Kirjauksen tarkoituksena on varmistaa, että yhtiöstä ja osakassopimuksesta irtautumisen tilanteessa irtautuminen ja irtautumisen vaikutukset yhtiöön ja sen järjestämään kuntavastuulliseen jätehuoltoon saadaan huomioitua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja irtautumisesta aiheutuvat muutokset voidaan toteuttaa hallitusti.

Muistiolounnos
17.1.2023

8. Sopimuksen voimaantulo ja irtisanominen

Muutettu osakassopimus korvaa voimaan tullessaan nykyisen osakassopimuksen. Uusi osakassopimus on tarkoitettu tulemaan voimaan xx.xx.2022, kun kaikki osakaskunnat ovat hyväksyneet muutokset.